

BOGANMELDELSER

F. C. BOLDSSEN: *Aabenhjertige Breve om Bygge- og Boligforhold*.
G. E. C. Gad, København 1927. 51 S.

Forf. har i den foreliggende Bog taget sig for at undersøge og kritisere forskellige Forhold vedrørende den officielle danske Boligpolitik i Aarene under og efter Krigen. Det er ikke lidt, der er udrettet i disse Aar: ca. 34 000 Boliger i København og ca. 30 000 i Provinsen er opført enten direkte eller med Støtte af Stat og Kommune, og Anskaffelsessummen andrager ialt ca. 775 Mill. Kr. Det er ikke underligt, at der kan være noget at kritisere.

Forf. har Ret i, at Foreningsbyggeriet ikke har været ideelt i den omhandlede Periode. Dette blev stærkt fremhævet allerede i Boligkommissionens Betænkning af 1918, og de efterfølgende Aar har ikke gjort Kritik mindre nødvendig. Den kooperative Form har dækket over meget Byggeri, som kun var Spekulationsbyggeri — endda i den alleruheldigste Form, idet Bygherrerne, enten det nu var Entreprenører, Arkitekter eller Sagførere, har kunnet overvælte Risikoen paa Andelshaverne og derfor ikke har været interesseret i at fremskaffe det billigste og bedste Boligresultat. Saavel Stat som Kommune burde sikkert i langt højere Grad have sigtet de Foreninger, der fik offentlig Støtte. Resultatet er blevet, at Andels-Boligbyggeriet har faaet et uheldigt Skær over sig — og det er Synd, da denne Byggeform netop i Danmark har særlig gode Betingelser for at gøre sig gældende.

I Fremtiden bør man, for Andelsbyggeriets egen Skyld, søge fastere Former for denne Virksomhed. Jeg har i Boligkommissionens Tillægsbetænkning 1918 nævnt Oprettelsen af et Boligforenings-Register, og jeg er stadig af den Mening, at Vejen bør gaa gennem en Registrering efter visse Hovedlinjer af de Foreninger, der kan faa offentlig Støtte, og at der maa kræves visse varige Former for saadanne Foreninger. Derved

BOGANMELDELSER

F. C. BOLDSSEN: *Aabenhjertige Breve om Bygge- og Boligforhold*.
G. E. C. Gad, København 1927. 51 S.

Forf. har i den foreliggende Bog taget sig for at undersøge og kritisere forskellige Forhold vedrørende den officielle danske Boligpolitik i Aarene under og efter Krigen. Det er ikke lidt, der er udrettet i disse Aar: ca. 34 000 Boliger i København og ca. 30 000 i Provinsen er opført enten direkte eller med Støtte af Stat og Kommune, og Anskaffelsessummen andrager ialt ca. 775 Mill. Kr. Det er ikke underligt, at der kan være noget at kritisere.

Forf. har Ret i, at Foreningsbyggeriet ikke har været ideelt i den omhandlede Periode. Dette blev stærkt fremhævet allerede i Boligkommissionens Betænkning af 1918, og de efterfølgende Aar har ikke gjort Kritik mindre nødvendig. Den kooperative Form har dækket over meget Byggeri, som kun var Spekulationsbyggeri — endda i den alleruheldigste Form, idet Bygherrerne, enten det nu var Entreprenører, Arkitekter eller Sagførere, har kunnet overvælte Risikoen paa Andelshaverne og derfor ikke har været interesseret i at fremskaffe det billigste og bedste Boligresultat. Saavel Stat som Kommune burde sikkert i langt højere Grad have sigtet de Foreninger, der fik offentlig Støtte. Resultatet er blevet, at Andels-Boligbyggeriet har faaet et uheldigt Skær over sig — og det er Synd, da denne Byggeform netop i Danmark har særlig gode Betingelser for at gøre sig gældende.

I Fremtiden bør man, for Andelsbyggeriets egen Skyld, søge fastere Former for denne Virksomhed. Jeg har i Boligkommissionens Tillægsbetænkning 1918 nævnt Oprettelsen af et Boligforenings-Register, og jeg er stadig af den Mening, at Vejen bør gaa gennem en Registrering efter visse Hovedlinjer af de Foreninger, der kan faa offentlig Støtte, og at der maa kræves visse varige Former for saadanne Foreninger. Derved

undgaar man, at Foreningsnavnet kun er et Skalkeskjul for almindelige Spekulationsinteresser.

Boldsen opstiller en Række Krav, som han mener, at Byggeforeninger maa opfylde. Jeg er i det væsentlige enig med ham, og jeg finder ogsaa, at hans Krav om, at den Kapitalopsamling, som foregaar i et Andelsselskab ved Afbetaling paa Prioriteter, ikke bør kunne ødelægges derigennem, at Andelshaverne kan trække deres individuelle Del af Kapitalen ud, er fuldt berettiget. Hans Forslag om, at de enkelte Andelshavere kun faar et forrenteligt Obligationskrav paa Selskabets Kapitalopsamling, synes mig tiltalende. Derved giver man netop Selskabet Mulighed for en fortsat Byggevirksomhed, uden at der alene skal leves paa laant Kapital.

I sin Omtale af mere aktuelle Forhold behandler Forf. ogsaa Spørgsmaalet om Ikrafttræden af den Løfteparagraf, som blev indsat i Loven om Statsboligfonden. Paragrafen omhandler Nedsættelsen af Renteydelsen, forsaavidt Byggepriserne synker. Dette er nu sket, og der kan vel ikke være Tvivl om, at Staten vil holde Løftet. Men Forf. har Ret i, at det synes at vare noget længe, inden Staten paa dette Omraade tager „Konsekvensen af Kronestigningen“.

Om Huslejelovgivningens Ophævelse gør Forf. mange rigtige Bemærkninger. Han har Ret i, at det synes uforstaaeligt, at man ikke paa Rigsdagen har kunnet blive enig om en Form for Overførelse til det offentlige af en Del af den ufortjente Værdistigning, som efterhaanden er tilfaldet Husejerne gennem Lejestigningen. Lejernes organiserede Modstand herimod har været Grundejerns bedste Værn og Hjælp. Men hvorfor er det egentlig for sent nu at forhandle om Spørgsmaalet? I det Øjeblik, man giver Huslejen helt fri, vil den stige en Del, og selv om Grundejerne allerede har indkasseret en væsentlig Del af den indtraadte Huslejestigning, synes dette dog ikke nødvendigvis at maatte medføre, at man ogsaa giver dem hele Resten. — Jeg er ikke enig med Forf. i, at Huslejelovgivningen skal ophæves betingelsesløst, og han synes iøvrigt ogsaa selv at være i Tvivl om, hvornaar „Stødet skal tages“. Det maa ikke overses, at en Forhøjelse af Huslejen for Tiden vil føles overordentlig haardt for mange Mennesker, og hele den økonomiske Depression vil ogsaa medføre, at den ventede stærke Efterspørgsel efter nye Boliger, som en Ophævelse af Huslejelovgivningen skulde medføre, bliver betydelig mere problematisk end under noget bedre almindelige økonomiske Forhold.

C. V. Bramsnæs.